

DEN KONGELIGE REISE

KONGE UTEN KRONE

LÆRERVEILEDNING

Med denne utstillingen ønsker Nasjonalmuseet å sette fokus på det fotografiske portrettets egenskaper. Hva kan et fotografi fortelle om fortiden, og om tiden vi lever i? Unge i dag forholder seg nærmest konstant til bilder. Denne utstillingen søker å gi elevene verktøy til å analysere en helt spesiell del av vår visuelle kultur.

Krone, septer, sverd og hermelinskåpe er tydelige kjennetegn som tradisjonelt assosieres med de kongelige, men i et fotografi fra 1906 ser vi for siste gang et norsk kongepar iført slike attributter. Hvordan portretteres kongen etter dette, uten kronen – hans fremste kjennemerke? Hvordan kommuniseres hans makt og posisjon når selve symbolet på monarkiet er gått ut av bruk? Det finnes et stort antall offisielle bilder av kongen og hans nærmeste familie fra de siste hundre årene. Felles for dem er at de har en avsender og mottager og at de formidler noen klare ideer. Uttrykket kan være avslappet og tilsynelatende tilfeldig, men situasjonen er styrt og svarer ofte til den estetikken slike bilder forventes å oppfylle. Og selv om kronregaliene ikke lenger er i bruk, kan man hele veien finne ytre kjennetegn som er brukt for å kommunisere ideer om kongehuset som en opphøyet institusjon.

Utstillingen «Konge uten krone» viser et utvalg fra Slottets store fotografisamling. Elevene får innblikk i kongehusets historie, dets tradisjoner og dets bidrag til vår kulturarv. I tillegg inneholder utstillingen en introduksjon til deler av fotomediets historie, og en innføring i noen av fotografiets visuelle virkemidler.

DKSF 105826: Prins Harald i Little Norway, Canada under krigen. (Foto: ukjent/
Det kongelige hoffets fotoarkiv)

Det store bildet: Kroning av kong Haakon VII og dronning Maud, 1906 (Foto: Peder Aune/
Det kongelige hoffets fotoarkiv)

FORMIDLING

«Konge uten krone» blir presentert og ledet av en formidler. Formidlingsforløpet tar 3 x 45 minutter. Alt av materiell og hjelpemidler følger med utstillingen. Utstillingen, som gjennomføres som en workshop, er i hovedsak basert på elevaktivitet, og gjennomføringen innebærer at elevene selv bidrar med egne refleksjoner og perspektiver. De skal selv aktivt behandle og analysere et utvalg fotografier. Videre skal elevene presentere sine funn og refleksjoner rundt fotografiene. Til slutt blir elevene utfordret til selv å komponere et fotografi basert på det de har lært under arbeidet med utstillingen.

HVA VIL DERE MØTE PÅ USTILLINGEN?

Kong Haakon, kong Olav, kong Harald, kronprins Haakon og prinsesse Ingrid Alexandra er utstillingens fem hovedpersoner. Elevene deles inn i fem grupper, som følger hver av disse representantene fra arverekken gjennom relevante fotografier. Fotografiene er samlet i «arkivbokser» som også inneholder informasjon om hver representant og fotomediet i den relevante tidsepoken. Underveis vil elevene tilegne seg kunnskap om kongehusets historie og fotomediets utvikling med fokus på «sin» representant. Utstillingens fotografier er hentet fra slottets arkiv, og elevene blir oppfordret til å reflektere over et arkivs egenskaper og innhold.

UTSTILLINGEN I FORHOLD TIL SKOLENS PLANER

«Konge uten krone» forener emner fra historie, samfunnsfag, norsk og kunst og håndverk. I læreplanen for kunst og håndverk trekkes det frem at: *Kunnskap om form, farge og komposisjon er avgjørende for å lage produkter som fungerer, og for å framføre visuelle budskap på en hensiktsmessig måte. Kunnskapen kan bidra til personlig utvikling som er en forutsetning for målrettet kreativ idéutvikling, visuell kommunikasjon og produksjon. Slik kunnskap vil kunne styrke muligheten for deltakelse i demokratiske beslutningsprosesser i et samfunn der informasjon i økende grad kommuniseres visuelt.* Med et tverrfaglig utgangspunkt vil utstillingen også forholde seg til «det skapende mennesket» slik det er omtalt i læreplanen for den tiårige grunnskolen: *Opplæringen må gi rom for elevenes skapende trang, og samtidig vekke deres glede ved andres ytelser. (...) Opplæringens mål er å utvide barns, unges og voksnes evner til erkjennelse og opplevelse, til innlevelse, utfoldelse og deltakelse.*

I FORKANT AV UTSTILLINGEN:

Lærer deler klassen inn i fem grupper i forkant av utstillingsbesøket. Disse gruppene skal samarbeide i løpet av workshopen. Utstillingen bør presenteres i et klasserom eller i et annet egnet rom, dette bestemmes av den enkelte skolen. Alt materiale som skal brukes i gjennomføringen av utstillingen følger med.

FORSLAG TIL VIDERE ARBEID:

Snakk om utstillingen i klassen etter besøket. Fikk elevene noen nye perspektiver på fotomediet? Et forslag er at læreren finner frem portretter av popstjerner og idrettsfolk som elevene kan gjøre nye analyser av basert på de erfaringene de har gjort seg i møtet med utstillingen. Hvem er tenkt som mottager av portrettet? Hva er budskapet? Hvilke virkemidler er brukt for å formidle det? Hva forteller fotografiet om samtiden? Om fotografen? Om den avbildede?

Kronprins Harald og kronprinsesse Sonja i tradisjonelle samiske antrekk i forbindelse med fylkestur til Finnmark, 1969. (Foto: ukjent/ Det kongelige hoffets fotoarkiv)

Prinsesse Ingrid Alexandra på Skaugum, november 2008. (Foto: Julia Maria Naglestad/ Det kongelige hoffets fotoarkiv)

Prins Haakon Magnus på hesteryggen. (Foto: ukjent/ Det kongelige hoffets fotoarkiv)

Wilse 1907: Kong Haakon, dronning Maud og kronprins Olav på ski, Bygdø Kongsgård 1907 (Foto: A.B. Wilse/ Det kongelige hoffets fotoarkiv)